

اندوخته‌های کارگران با تصمیمات عامیانه مجلس ذبح می‌شود

حذف سن از شرایط بازنشستگی، تیر آخر به پیکره تامین اجتماعی

نسرین هزاره مقدم

«وضعیت سازمان تامین اجتماعی بحرانی است». این جمله شاید یک کلیشه بسیار تکراری باشد؛ اما نمی‌توان از این واقعیت مسلم، ساده عبور کرد که سیاست‌گذاری‌های غلط حاکمیتی در دهه‌های گذشته، علت اصلی بحرانی شدن وضعیت تامین اجتماعی است. سال‌هاست که ورودی‌ها یا همان منابع سازمان تامین اجتماعی با سرعت در حال ریزش است. دلیل اصلی این موضوع، کم شدن نرخ اشتغال رسمی، تعدیل‌های گاه‌وبیگاه و وقفه‌های بسیار در سابقه بیمه پردازی شاغلان و البته تخلفات بیمه‌ای مکرر کارفرمایان است. در دهه‌های اخیر، سیاست‌های تعدیلی که مبتنی بر بی‌ثبات‌سازی نیروی کار با سرعت بسیار دنبال شده، نتیجه‌ای جز کاهش ورودی‌های تامین اجتماعی نداشته‌اند. امروزه و بنا بر آمار غیررسمی تنها ۱۹ درصد از کارگران شاغل کشور بیمه هستند. در کنار این سیاست‌ها، عدم پایبندی دولت به تعهدات خود در قبال سازمان، و خامت‌وضعیت‌ها به شدت تشدید کرده است. دولت با احتساب اصل و سود بدهی‌ها، بالغ بر ۳۱۰ هزار میلیارد تومان به تامین اجتماعی بدهکار است و اگر قرار باشد سود مرکب این بدهی به نزد روز محاسبه شود، میزان بدهی قابل پرداخت از این رقم نیز فراتر خواهد رفت.

در این میان، مصوبات نمایندگان مجلس مختلف، تعهدات بدون پشتوانه بسیاری بر دوش سازمان گذاشته است. هنگامی که مجلس قبلی، گروه‌های بیمه‌شده خاص مانند قالیبافان، خدام مساجد، طلاب یا رانندگان را سر سفره تامین اجتماعی نشانند، قرار بود دولت در پرداخت سهم بیمه کارفرمایی این

گروه‌ها مشارکت فعال داشته باشد اما در عمل، دولت به هیچ‌کدام از تعهدات مندرج در قانون عمل نکرد و این قانون گرزی، مصارف قطعی سازمان تامین اجتماعی را در عین کاستی گرفتن ورودی‌های آن افزایش داد. دولت‌هایی که از ابتدای انقلاب یعنی در طول ۴۰ سال گذشته، سه در صد حق بیمه سهم دولت را برای کارگران عادی نپرداخته‌اند، بدیهی است که به تعهدات مالی خود در قبال گروه‌های بیمه‌شده خاص نیز پایبند نباشند.

در کنار عملکرد مخرب دولت‌ها، قانون‌گذاری‌های مجالس مختلف نیز در بیشتر موارد در تعارض با منافع سازمان تامین اجتماعی بوده است. نمایندگان مجالس، هیچ‌گاه در ارائه طرح‌ها یا تصویب لایحه منافع و مطالبات تامین اجتماعی راه‌به‌عنوان بیگانه‌داری بین‌نسلی طبقه کارگر ایران، مطمح نظر قرار ندادند، به گونه‌ای که به نظر می‌رسد دولت‌ها و مجلس‌ها عاقدانه سازمان را به سمت ورشکستگی سوق می‌دهند و به شکلی عمل می‌کنند که در آینده‌ای بسیار نزدیک، سازمان دیگر نتواند به تعهدات خود در قبال بیمه‌شدگان عمل کند. این آینده بسیار نزدیک به گفته «کبر شوکت» عضو کارگرمی هیات امنای سازمان تامین اجتماعی، فقط پنج سال است یعنی اگر سیاست‌گذاری‌های کلان حاکمیتی در قبال سازمان تغییر اساسی نکند، در سال ۱۴۰۴ سازمان دیگر قادر به ارائه تعهدات قطعی خود در حوزه‌های مستمری و درمان نخواهد بود.

با این همه به نظر می‌رسد نتنها قرار نیست سیاست‌گذاری‌های کلان بیمه‌ای به نفع سازمان و بیمه‌شدگان آن تغییر کند، بلکه طرح‌های جدیدی در دستور کار قرار گرفته که در صورت

تصویب می‌تواند اوضاع را به سمت وخامت بیشتر پیش ببرد.

طرح تخریبی جدید نمایندگان مجلس

یکی از جدیدترین طرح‌هایی از این دست، اصلاح تبصره یک ماده ۷۶ قانون تامین اجتماعی است که در نیمه نخست آبان ماه سال جاری با موضوع «حذف سن بازنشستگی از شرایط بازنشستگی» به امضای ۲۹ نفر از نمایندگان مجلس رسیده است. این طرح که قرار است در مجلس به بحث و بررسی گذاشته شود، در صورت تصویب، شرط سنی را از شرایط بازنشستگی تامین اجتماعی حذف و مقرر می‌کند که بیمه‌شده‌ها با هر سنی و فقط به شرط ۳۰ سال بیمه پردازی بتوانند بازنشست شوند. در مقدمه یا دلایل مجلسی طرح پیشنهادی نمایندگان بازنشستگی آمده است: «مطابق با تبصره یک ماده ۷۶ قانون تامین اجتماعی کسانی که ۳۰ سال تمام کار کرده و در هر مورد، حق بیمه مدت مزبور را به سازمان پرداخته باشند، در صورتی که سن مردان ۵۰ سال و سنین زنان ۴۵ سال تمام باشد می‌توانند تقاضای مستمری بازنشستگی کنند. شرط ۳۰ سال کاملاً قابل درک است اما اینکه در کنار آن شرط سنی هم قرار داده شده، باعث نوعی بی‌عدالتی می‌شود چون افرادی که به طور مثال از ۱۸ سالگی کارشان را آغاز کرده‌اند، گرچه در ۳۰ سالگی سابقه خود را پر می‌کنند، لیکن به خاطر شرط سنی مندرج در قانون باید دو سال اضافه‌تر صبر کنند تا بتوانند تقاضای بازنشستگی کنند... برای حل این معضل و رفع بی‌عدالتی پیشنهاد می‌شود شرط سنی مندرج در تبصره یک ماده ۷۶ قانون تامین اجتماعی حذف شود و به افرادی که کف ۲۰ سال

اگر سیاست‌گذاری‌های کلان حاکمیتی در قبال سازمان تامین اجتماعی تغییر اساسی نکند، در سال ۱۴۰۴ این سازمان دیگر قادر به ارائه تعهدات قطعی خود در حوزه‌های مستمری و درمان نخواهد بود

سابقه شغلی را پر می‌کنند، اجازه داده شود بدون در نظر گرفتن میزان سن آنان، بازنشسته شوند. واضح است که فرد تا ۳۵ سال هم می‌تواند سابقه کار داشته باشد و وقتی ۳۰ سال سابقه کار داشت این اختیار برای او حاصل خواهد شد که تقاضای بازنشستگی کند. لذا مفاد این طرح (یعنی حذف شرط سنی ۵۰ سال برای آقایان و ۴۵ سال برای بانوان) هم کمک به کارگرانی است که با داشتن ۳۰ سال سابقه دیگر مایل به ادامه کار نیستند و هم فرایند ورود افراد تازه نفس به مشاغل را سرعت خواهد بخشید و البته به مالی هم برای دولت ایجاد نخواهد کرد.»

متن طرح اصلاحی نیز از این قرار است: تبصره ۱ ماده ۷۶ قانون تامین اجتماعی به این صورت اصلاح می‌شود: کسانی که ۳۰ سال تمام کار کرده و در هر مورد، حق بیمه مدت مزبور را به سازمان پرداخته باشند، می‌توانند تقاضای مستمری بازنشستگی کنند. **چرا بی‌مخرب بودن حذف شرط سن از بازنشستگی** با این حساب، قرار است مجلس، شرط سنی را از شروط بازنشستگی تامین اجتماعی کامل حذف کند، بنابر این ممکن است

یک مرد ۴۷ یا ۴۸ ساله، به شرط پر کردن ۳۰ سال سابقه بیمه، بازنشست شده و تقاضای مستمری کند. جالب اینجاست که در دلایل توجیهی این طرح آمده طرح برای دولت بار مالی ایجاد نمی‌کند. ارائه دلایلی برای توجیه طرح، کاملاً در تعارض با منافع سازمان است. درست است که این طرح پیشنهادی، ربطی به دولت ندارد و برای دولت سربر مالی ایجاد نمی‌کند اما در عوض برای سازمان تامین اجتماعی، بار مالی سنگین ایجاد خواهد کرد. اگر قرار باشد سازمان فقط به یک میلیون بیمه‌شده خود فقط دو یا سه سال مستمری بیشتری پرداخت کند و حق بیمه کمتر بگیرد، خیلی ساده به مرز ورشکستگی نزدیک و بحران مناع-مصارف آن تشدید خواهد شد.

«علیرضا حیدری» کارشناس روابط کار با بیان اینکه نمایندگان مجلس با چنین طرح‌هایی می‌توانند تامین اجتماعی را به‌مرور ورشکستگی بکشاند، می‌گوید: پیش‌شرط هر نوع بازنشستگی در همه جای جهان، سن است. استانداردهای بیمه‌ای نیز بر ضرورت بازنشستگی براساس سن تاکید دارند. مساله مهم، تفاوت سن بازنشستگی و امید به زندگی است. وقتی شرط سن حذف شود، فاصله شروع بازنشستگی با سن امید به زندگی بسیار زیاد می‌شود. مثلاً طرف ۴۸ ساله بازنشست می‌شود اما امید به زندگی ۷۵ سال است، یعنی قریب به ۳۰ سال سازمان باید به فرد، مستمری بپردازد و تعهدات درمانی را در قبال فرد افراد تحت تکفل و انجام دهد و بعد از فوت او نیز باید به بازماندگان پرداخت صورت دهد.

وی با بیان اینکه تنها منبع درآمد صندوق‌های بازنشستگی از محل حق بیمه شاغلان است، ادامه می‌دهد: قرار نیست از محل دیگری به صندوق‌ها پول تزریق شود. از همین حق بیمه‌ها، خدمات مستمری و درمان انجام می‌شود و حالا یک بخشی از این منابع به حوزه سرمایه‌گذاری می‌رود و ارزش افزوده‌اندکی تولید می‌شود به این شرط که شرایط اقتصادی کشور اجازه دهد. پس هر کارگر، سهمی از درآمد دوران اشتغال خود را در صندوق پس‌انداز می‌کند و همین پس‌انداز باید بتواند مستمری و خدمات درمانی دوران بازنشستگی را پوشش بدهد. فراموش نکنیم از ۳۰ درصد حق بیمه پرداختی، فقط ۲۱ درصد برای بلندمدت و مستمری بازنشستگی ذخیره می‌شود و ۹ درصد بابت درمان است و در همان سال، مصرف شده و تمام می‌شود. پس کارگر با پس‌انداز ۲۱ درصد درآمد ماهانه خود، اگر قرار باشد به قیمت روز مستمری دریافت کند، باید به ازای هر سال دریافت مستمری،

اگر شرط سنی برای بازنشستگان عادی حذف شود، وضعیت سازمان واقعاً بحرانی خواهد شد. چنین تصمیمی می‌تواند نقطه عطف و رشک‌ستگي تامین اجتماعی به عنوان مهم‌ترین صندوق بازنشستگی کشور باشد

حداقل ۵ سال کار کند و حق بیمه به سازمان بپردازد. پس برای اینکه معادله اشتغال-مستمری متناسب و عادلانه باشد، باید مدت زمان بیمه پردازی شاغلان افزایش یابد اما در ایران این گونه نیست. بازنشستگی سخت و زیان‌آور که شرایط سنی ندارد و طرف با ۴۰ سال سن هم ممکن است بازنشست شود. اگر بخواهند شرط سنی را برای بازنشستگان عادی نیز حذف کنند، دیگر وضعیت سازمان واقعاً بحرانی خواهد شد. چنین تصمیمی می‌تواند نقطه عطف و رشک‌ستگي سازمان تامین اجتماعی به عنوان مهم‌ترین صندوق بازنشستگی کشور باشد.

به گفته حیدری، نمایندگان مجلس در ارائه طرح‌ها در حوزه بیمه و رفاه، باید محاسبات بیمه‌ای و آپورتی را دقیق‌تر در نظر داشته باشند و به گونه‌ای تصمیم‌گیری کنند که منافع صندوق‌های بازنشستگی در مخاطره قرار نگیرد چرا که منافع صندوق، همان منافع جمعی بیمه‌شدگان یعنی ۴۲ میلیون نفر از جمعیت کشور است.

سوگیری نمایندگان، خلاف منافع جمعی کارگران است

با این اوصاف، نمایندگان مجلس نه تنها قدمی برای بهبود شرایط تامین اجتماعی و تخفیف عوامل بحران‌ساز برنداشته‌اند، بلکه قصد دارند دستور کار قرار دادن طرحی جدید، سازمان را به سمت بحران و سقوط بیشتر هدایت کنند.

نمایندگان مجلس یازدهم که دولت را به پرداخت بدهی بیش از ۳۱۰ هزار میلیاردی خود به تامین اجتماعی ملزم و مکلف نکرده‌اند، نمایندگان‌هایی که دولت در ارتباط با عدم تخصیص بودجه برای همسان‌سازی حقوق بازنشستگی سوال و مواخذه نکرده‌اند و نمایندگان‌هایی که به افزایش نااعدالانه و خلاف قانون مزد و مستمری کارگران شاغل و بازنشسته هیچ اهمیتی نمی‌دهند، حال قصد دارند بازنشستگی را به نفع کارگران تسهیل کنند، در حالی که نمی‌دانند با بحرانی شدن اوضاع سازمان، همین بازنشسته‌ای که قرار است به نفع او اصلاحات صورت بگیرد، قبل از همه متضرر خواهد شد.

اخبار کارگری

معاون امور تعاون وزارت تعاون خبر داد: **اختصاص ۷۵۰۰ میلیارد تومان اعتبار برای تعاونی‌های مسکن کارگری**

معاون امور تعاون وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی از خط اعتباری هفت هزار و ۵۰۰ میلیارد تومانی با هدف تامین مسکن کارگران به‌ازای هر دستگاه ۱۰۰ میلیون تومان خبر داد.

به گزارش روابط عمومی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، «محمد کبیری» گفت: بانک توسعه تعاون با ایجاد خط اعتباری هفت هزار و ۵۰۰ میلیارد تومانی به دنبال تامین مسکن کارگران است و اعضای تعاونی‌های مسکن می‌توانند برای هر واحد مسکونی ۱۰۰ میلیون تومان میانگین و بازپرداخت ۱۰ ساله در سطح کشور دریافت کنند. وی افزود: تعاون‌گران تا پایان امسال فرصت دارند برای دریافت این تسهیلات به شعب بانک توسعه تعاون مراجعه کنند.

او اضافه کرد: تاکنون از ۸۴۰ هزار واحد تعاونی‌های مسکن مهر بیش از ۹۱ درصد تحویل اعضا شده و بقیه تا پایان سال تحویل داده خواهد شد. تسهیلاتی را هم برای تکمیل تعاونی‌های مسکن مهری که باقیمت دچار مشکل شده‌اند در نظر گرفته‌ایم. کبیری همچنین از خط اعتباری ۱۰۰۰ میلیارد تومانی برای حمایت از تعاونی‌های دانش‌بنیان، جوانان، زنان سرپرست خانوار و تعاونی‌های توسعه عمران شهرستان خبر داد.

واژگونی مرگبار سرویس کارگران پالایشگاه اصفهان

مدیر کل مدیریت بحران استانداری اصفهان از واژگون شدن سرویس کارگران پالایشگاه اصفهان خبر داد و گفت: در این حادثه ۱۷ نفر مصدوم و چهار نفر جان باختند.

به گزارش ایلنا، منصور شبیشه‌فروش با اشاره به حادثه ترافیکی صبح دیروز در اصفهان گفت: ساعت ۳:۰۰ دقیقه با مدام روز یکشنبه، سرویس کارکنان پالایشگاه اصفهان در کمربندی جدید خمینی شهر -تخت‌آبادواژگون شد. وی با اشاره به اعزام ۱۲ دستگاه آمبولانس برای امداد رسانی به این حادثه ابراز داشت: در این حادثه ۱۷ نفر مصدوم شدند که برای انجام مراحل درمان به مراکز درمانی از جمله ۹۰ خمینی شهر و گلدیس شاهین شهر منتقل شدند.

افراد جدید تحت پوشش بیمه‌ای قالی‌بافان قرار می‌گیرند

معاون توسعه و تامین امور بیمه‌شدگان تامین اجتماعی گفت: در حال حاضر ۳۰۰ هزار قالی‌باف و شاغلان صنایع دستی تحت پوشش این سازمان هستند. مجید حسن زاده در گفت‌وگو با خبرگزاری مهر گفت: در حال حاضر بیش از ۱۴ میلیون نفر در قالب انواع بیمه اجباری تحت پوشش تامین اجتماعی هستند که قالی‌بافان و شاغلان صنایع دستی جزو این بیمه‌شدگان محسوب می‌شوند. وی گفت: با توجه به تسهیلات در نظر گرفته شده، چنانچه بنا به دلایلی قالی‌بافان از زمره بیمه‌شدگان خارج شوند افراد دیگری که حائز شرایط باشند جایگزین آنها می‌شوند.

حسن زاده افزود: البته مباحثی در سطح دولت مطرح شده تا بتوان در این زمینه از ظرفیت‌های صندوق بیمه روستاییان و عشایر در گسترش پوشش این قبیل از افراد نیز استفاده شود.

بازگشت به کار کارگران مجتمع فولاد میبد

مجتمع فولاد میبد که از سال ۹۱ به دلیل مشکلات مالی فعالیت تولیدی خود را متوقف کرده، قرار است به‌زودی فعالیت خود را با جذب صدها کارگر بیکار شده، از سر بگیرد. به گزارش ایلنا، «حسین فلاح» فرماندار میبد با تأیید بازگشت فعالیت مجتمع فولاد میبد گفت: امیدوارم این واحد به سرمایه‌گذار دارای اهلیت و متعهد و گذار شود.

به گفته وی، مراحل لازم برای بازگشت مجتمع فولاد میبد به چرخه تولید انجام شده و با نگاه مسئولان استان، به‌زودی شاهد اتفاقات خوبی در این خصوص خواهیم بود و با گذر از شرایط سخت‌بار دیگر فولاد میبد را به چرخه تولید باز خواهیم گرداند.

بالا نزدیک کنند اما چنین ظرفیتی وجود ندارد. واعظ مهدوی افزود: شاخص دیگر گروه‌های جنسیتی و توزیع خدمات در زنان و مردان است. در کشورهای توسعه‌یافته بررسی نابرابری‌ها را گسترده‌تر انجام می‌دهند و بین اقوام و ادیان مختلف هم می‌سنجند. وی افزود: لازم است برای تحقق هدف دسترسی همگانی و ارتقای کیفی خدمات به انطباق نیازها توجه کنیم. مقصود صرفه‌جویی

است. وی ادامه داد: در ۶۴ درصد خانوارها، به‌طور متوسط یک فرد بیمه‌شده وجود دارد که این نرخ در برخی استان‌ها مثل سمنان و یزد ۹۵ درصد و در برخی استان‌ها ۲۶ درصد است. در خود استان‌ها، مثلاً سیستان و بلوچستان هم یک توزیع یکپارچه وجود ندارد. این نرخ در زاهدان ۵۵ درصد و در برخی مناطق مانند شهرستان سرپاز ۸۰ درصد است و از هر ۱۰۰ خانوار شهرستان سرپاز فقط هشت خانوار بیمه‌اند و مستمری بیمه‌دریافت می‌کنند. رئیس انجمن علمی اقتصاد سلامت ایران با اشاره به اینکه در سطح‌بندی نیز باید به توزیع شاخص‌های جغرافیایی توجه داشته باشیم، عنوان کرد: علاوه بر این توزیع بین گروه‌های مختلف اجتماعی و سطوح و دهک‌های درآمدی مهم است. آیا خدمات برای همه دهک‌ها به‌طور یکسان فراهم است؟ دهک‌های پردرآمدتر بهره بیشتری دارند. از دهک‌های پایین نیز حمایت‌هایی صورت می‌گیرد ولی یک چالش در گروه‌های با درآمد متوسط و دهک‌های میانی داریم و الگوی مصرف طوری تغییر کرده که آنها سعی می‌کنند خودشان را به گروه‌های با درآمد

توزیع بیمه در کشور عادلانه نیست

رئیس انجمن علمی اقتصاد سلامت ایران گفت: طبق یک بررسی آماری در ۶۴ درصد خانوارهای ایرانی به‌طور متوسط یک فرد بیمه‌شده وجود دارد که این نرخ در برخی استان‌ها مثل سمنان و یزد ۹۵ درصد و در برخی نقاط کمتر از ۸ درصد است. به گزارش خبرگزاری مهر، محمدرضا واعظ مهدوی با اشاره به مقوله عدالت در سلامت گفت: نظام‌های سلامت دارای سه سطح از اهداف هستند. سطح اول دسترسی به خدمات دارای کیفیت بهتر و بالاتر، سطح دوم عدالت یعنی تأمین دسترسی همگانی به خدمات و سطح سوم پایبندی منابع است و باید این نظام‌ها سازمان‌یابند تا این سه هدف محقق شوند.

وی با بیان اینکه شاخص میانگین به تنهایی کفایت نمی‌کند و باید از چالش میانگین عبور کنیم و به توزیع شاخص در مناطق جغرافیایی مختلف کشور برسیم، گفت: براساس یک گزارش تامین اجتماعی، در برخی مناطق بیمه‌شدگانی هستند که دسترسی به خدمات درمانی برای آنها فراهم نیست که این اعم از خدمات تامین اجتماعی یا خدمات دانشگاه‌های علوم پزشکی، بخش دولتی یا حتی خیریه می‌شود. رئیس انجمن علمی اقتصاد سلامت ایران افزود: در سایر بخش‌ها نیز با این مسأله مواجه هستیم. به عنوان مثال یک نابرابری در درآمد بین شهر و روستا وجود دارد یا اگر میانگین تخت‌های بیمارستانی در کشور ۱۵۹ است اما این نرخ در برخی استان‌ها به ۸۹ می‌رسد. در یک محاسبه آماری، مجموع بیمه‌شدگان کشور را در نظر گرفته‌ایم، بر این مبنا که اگر خانواری یک نفر از اعضای آن یک نوع بیمه برخوردار باشد از ضریب امنیت اولیه‌ای بهره‌مند